

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

*Срећан
Божић и
Нова година*

јануар 2025 / број 148

1/2025

Недостаци у понудама и дозвољене допуне понуда у поступку јавне набавке

- ▶ Исправа као доказно средство у управном поступку
- ▶ Наставак и застој грађанских поступака – први део
- ▶ Правне последице осуде
- ▶ Радни однос на одређено време као модалитет флексибилног облика рада
- ▶ СМС поруке претње са становишта форензичке лингвистике
- ▶ Новине које се односе на закључивање уговора о зајму
- ▶ Делимичне измене и допуне Кривичног законика
- ▶ Заштита забране дискриминације прекршајним санкцијама у Србији и Црној Гори
- ▶ Организовање наставе за ученике на дужем кућном и болничком лечењу

Србија - Влагифор, водоград Гостиле.

ДИВНА

Здравствена Вода Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Преплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРТУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Вера Кусовац
Владимир Живанкић
Дејан Обренић
Драгана Марчетић
Душан Рајаковић
Иван Д. Милић
Марина Аксентијевић
Никола Пантелић
Саша Кулић
Снежана Марјановић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
. - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014). - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

У пракси наручилаца у поступцима јавних набавки често се преплићу два члана Закона о јавним набавкама – члан 142. став 2. (додатна документација, тј. допуна документације) и члан 144. став 1. тачка б) ЗЈН (одбијање понуде због других недостатака због којих није могуће утврдити стварну садржину понуде или није могуће упоредити је с другим понудама). Због тога што је основаност примене наведених чланова ЗЈН често предмет решавања пред Републичком комисијом за заштиту права, централна тема јануарског броја посвећена је недостацима у понудама и дозвољеним допунама понуда у поступцима јавних набавки.

Сваки јануарски број посвећен је и новинама у прописима који се најчешће усвајају током децембра претходне године, па су тако и у овом броју испраћене новине у Закону о допуни Закона о јавном бележничтву, Закону о изменама и допунама Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма и Закону о изменама и допунама Кривичног законика.

Иако на први поглед делују као једноставни процесноправни институти, прекид, наставак и застој поступка у пракси показују да су по свом животном домету и варијететима веома значајни. У овом, али и у наредном броју акценат ће бити стављен на најновију судску праксу која се односи на наставак и застој грађанских поступака.

Радни однос на неодређено време, са становишта *de lege lata*, представља правило приликом заснивања радног односа, док би рад на одређено време требало да буде изузетак од тог правила, али досадашња пракса у примени тог радноправног института показује супротно, па је у јануарском броју детаљно анализиран тај модалитет флексибилног облика рада.

Напредак који су дигиталне технологије донеле у свакодневни живот људи истовремено је омогућио појаву нових опасности, као што су претње, које могу да буду упућене СМС порукама, мејловима, на друштвеним мрежама с лажних профила и слично. У том домену и форензичари лингвисти дају свој допринос, уз сарадњу са истражитељима сајбер криминала како би резултати били потпунији, што је представљено у рубрици „Кад језик пресуди”. Другом ризику у савременом добу, који подразумева неовлашћено прикупљање и обраду података, поводом чега је Савет Европе 28. јануар прогласио Међународним даном заштите података, посвећен је текст у рубрици „Поводом”.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутиим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца” и „Регистар прописа донетих између два броја”.

Свака новина доноси нове изазове, а сваки изазов представља шансу и за лични и за заједнички развој. Зато вам желимо да кроз прилике за учење увек будете корак испред свих и увек бољи од онога што се очекује, а наш тим у томе ће вам посвећено помагати.

Срећан Божић и Нову годину жели вам

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш **PROPI.SI.NET?**

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

- 4 Недостаци у понудама и дозвољене допуне понуда у поступку јавне набавке

УПРАВНО ПРАВО

- 12 Исправа као доказно средство у управном поступку

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 17 Новине које се односе на закључивање уговора о зајму
21 Наставак и застој грађанских поступака – први део

КРИВИЧНО И ПРЕКРШАЈНО ПРАВО

- 34 Делимичне измене и допуне Кривичног законика
36 Правне последице осуде
42 Заштита забране дискриминације прекршајним санкцијама у Србији и Црној Гори

РАДНО ПРАВО

- 52 Радни однос на одређено време као модалитет флексибилног облика рада

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

- 59 Организовање наставе за ученике на дужем кућном и болничком лечењу

РУБРИКЕ

- 65 Портал читалаца
68 Календар важења правних аката
69 Кад језик пресуди: СМС поруке претње са становишта форензичке лингвистике
77 Поводом Међународног дана заштите података
87 Преглед прописа донетих између два броја

Недостаци у понудама и дозвољене допуне понуда у поступку јавне набавке

Важан задатак комисије за јавну набавку наручиоца је да, након отварања понуда, исправно изврши стручну оцену и рангирање понуда. То подразумева да одбије све неприхватљиве понуде и да рангира прихватљиве понуде на основу услова и захтева из документације о набавци. Уколико постоје нека спорна питања, свакако треба да их разјасни користећи законске могућности.

Марина Аксентијевић,
дипл. правник са дугогодишњим
искуством у јавним набавкама

Понуда у поступку јавне набавке

Привредни субјект који жели да узме учешће у поступку јавне набавке **припрема понуду на основу конкурсне документације и јавног позива**, које наручиоци објављују на Порталу јавних набавки. Понуда се у поступку јавне набавке подноси **електронским путем**, преко Портала јавних набавки, осим ако је законом другачије одређено.

У поступку јавне набавке привредни субјект има могућност избора да ли ће понуду поднети **самостално, са подизвођачем или као члан групе привредних субјеката**. Такође постоји могућност да привредни субјект у поступку јавне набавке, ради доказивања критеријума за избор привредног субјекта из члана 117. Закона, користи капацитете других субјеката, без обзира на правну природу њиховог међусобног односа. Најчешће начин подношења понуде зависи од могућности привредног субјекта да испуни критеријуме за избор привредног субјекта које је предвидео наручилац у конкурсној документацији за предметну јавну набавку.

Чланом 135. Закона о јавним набавкама прописано је да понуђач може да поднесе **само једну понуду**, уз могућност да у току поступка јавне набавке до истека рока за под-

ношење понуда измени, допуни или опозове своју понуду.

Истим чланом Закона предвиђено је да, уколико група понуђача подноси заједничку понуду, наручилац не може да захтева од групе понуђача да се повезују у одређени правни облик како би могли да поднесу заједничку понуду, осим уколико је то неопходно за реализацију уговора. Уколико би се наручилац определио за то да користи тај изузетак, такво поступање морао би да оправда. Прописано је и правило да понуђач који је самостално поднео понуду не може истовремено да учествује у заједничкој понуди или као подизвођач, нити исто лице може да учествује у више заједничких понуда.

Наручиоци могу да дозволе или да захтевају подношење **понуде с варијантама**. Уколико наручилац дозволи или захтева подношење понуде с варијантама, то мора да нагласи у јавном позиву. Међутим, уколико наручилац у јавном позиву није навео ништа у погледу подношења понуде с варијантама, може да се сматра да подношење понуде с варијантама у конкретном случају није дозвољено. Понуда с варијантама подразумева понуду у којој понуђач нуди више различитих техничких решења која се односе на предмет јавне набавке, уз обавезу наручиоца да у конкурсној документацији наведе минималне захтеве које варијанте треба да испуне.

Законом је прописано да **рок важења понуде** не може да буде краћи од 30 дана од дана отварања понуде, с тим што наручилац може да тражи и дужи рок важења понуде, али то

Обрасца структуре цене) укупна вредност радова износи **385.926.072,91** динара без ПДВ-а, тако да је захтевао од понуђача да се сагласи са исправком рачунске грешке и да поново изрази коначну цену радова;

■ да је изабрани понуђач 22. 12. 2023. године у 10.59 доставио одговор на захтев наручиоца тако што је дописом потврдио да је сагласан са исправком рачунске грешке, тако да је укупан износ понуде **358.926.072,91** динар без ПДВ-а, уз достављање коригованог предмера и предрачуна радова (што је износ који је **нижи за 27 милиона динара** од вредности коју је захтевао наручилац да треба кориговати као укупан износ понуђене цене);

■ да је изабрани понуђач истог дана 22. 12. 2023. године у 11.05 наручиоцу доставио нови допис којим се сагласио с корекцијом рачунске грешке, истоветне садржине као и претходни допис, с тим што је као укупан износ понуде с којим је сагласан навео исправан износ од **385.926.072,91** динара без ПДВ-а.

У наведеном решењу уочава се да је подносилац захтева у захтеву за заштиту права истакао да је понуда изабраног понуђача неприхватљива стога што не постоји основ да се утврди која је стварна садржина његове понуде када је реч о понуђеној цени.

Решавајући по предметном захтеву Републичка комисија за заштиту права је у свом решењу бр. **4-00-12/2024** констатовала следеће: *Републичка комисија указује на то да из чињеничног стања, уијврђеног у конкретном случају, произлази да се то што се изабрани понуђач у оквиру дописа од 22. 12. 2023. године изјаснио да се саглашава с тим да је на основу урачунајних вредности укупан износ понуде 358.926.072,91 динара без ПДВ-а, може приписати техничкој грешци у куцању износа, те како је достављеним коригованим предмером и предрачуном радова правилно ојредељен укупан износ понуде с којим је овај понуђач сагласан у вредности од 385.926.072,91 динара без ПДВ-а, што је и уијврђено посебним дописом изабраног понуђача, из чега следи да је подносилац захтева неосновано указао на то да се не може уијврђити стварна садржина понуде изабраног понуђача из разлога на које је у овом делу навео у захтеву за заштиту права.*

Важан задатак комисије за јавну набавку наручиоца је да, након отварања понуда, исправно изврши стручну оцену и рангирање понуда. То подразумева да одбије све неприхватљиве понуде и да рангира прихватљиве понуде на основу услова и захтева из документације о набавци. Уколико постоје нека спорна питања, свакако их треба разјаснити користећи законске могућности.

Нејасноће у поступку јавне набавке могу да настану као последица поступања наручиоца, на пример, када је конкурсна документација недовољно јасна и прецизна. У том случају привредни субјекти благовремено треба да затраже од наручиоца све информације које су од значаја за припрему понуде, али и да укажу наручиоцу, уколико сматрају да постоје одређени недостаци, на нелогичности или неправилности у конкурсној документацији. С друге стране, нејасноће у поступку јавне набавке могу да настану као последица поступања понуђача када доставе понуду која није јасна и потпуна или захтева додатна објашњења и исправке, у смислу члана 142. Закона о јавним набавкама.

Важно је да наручиоци исправно процене у којим случајевима је оправдано применити члан 142. став 2. Закона (додатна документација, тј. допуна документације), а у којим је основана примена члана 144. став 1. тачка б) ЗЈН (одбијање понуде због других недостатака због којих није могуће утврдити стварну садржину понуде или није могуће упоредити је с другим понудама), имајући у виду да се у пракси често преплићу та два члана Закона и да је основаност примене наведених чланова ЗЈН често предмет решавања пред Републичком комисијом за заштиту права. Само уколико су у фази стручне оцене понуда отклоњене све нејасноће и разјашњена сва спорна питања, наручилац може да донесе исправну одлуку о поступку јавне набавке и тако на правилан и законит начин оконча поступак јавне набавке.

Исправа као доказно средство у управном поступку

Тежећи остварењу принципа „добре управе” законодавац је терет прибављања чињеница и података о којима се води службена евиденција пребацио са странке на орган и на тај начин растеретио странку обавезе исходавања разноразних докумената од других органа, чиме је и сам поступак знатно убрзан, мада у исто време није лишио странку могућности да и сама то учини.

Саша Кулић, дипл. правник,
виши саветник у Министарству пољо-
привреде, шумарства и водопривреде
– Републичка дирекција за воде

Управни поступци у којима се доносе мериторне одлуке састоје се од низа процесних радњи чији је циљ да поступајући орган реши управну ствар у складу с материјалним прописом којим је уређена предметна материја. Но, да би та материјалноправна норма могла да се примени, неопходно је да орган прикупи чињенице које ће подвести под ту норму. Само се по себи разуме да том приликом орган, односно службено лице које води поступак мора да поступа пажљиво, савесно и брижљиво како би прикупљена чињенична грађа била довољна за доношење правилне и законите одлуке. У циљу прикупљања чињеничне грађе која ће бити узета за подлогу одлуке орган користи доказна средства. У Закону о општем управном поступку („Сл. гласник РС” бр. 18/2016, 95/2018 – аутентично тумачење и 2/2023 – одлука УС – даље: ЗУП) указано је на неколико доказних средстава, па ће једно од њих бити размотрено у овом тексту, а то су исправе.

Смисао и сврха издавања исправа није у томе да буду употребљене у поступку из ког потичу већ у неком другом поступку. Друкчије речено, странке прибављају исправе да би помоћу њих у неком другом поступку (по правилу и пред другим органом) исходавале повољну одлуку. Њима исправа служи

као средство којим доказују постојање или непостојање конкретних чињеница од којих зависи неко њихово право, обавеза или правни интерес. Но, и орган може да прибавља исправе, и то од странке, трећих лица или других органа у циљу доношења правилне и законите одлуке.

Идући за тим да се странкама што више олакша остваривање права и заштита интереса у управним поступцима, у члану 9. ЗУП-а прописано је начело делотворности и економичности поступка, према ком је орган дужан да по службеној дужности, у складу са законом, врши увид у податке о чињеницама неопходним за одлучивање о којима се води службена евиденција, као и да их прибавља и обрађује, при чему од странке може да захтева само оне податке који су неопходни за њену идентификацију и документе који потврђују чињенице о којима се не води службена евиденција. Дата одредба, начелног карактера, детаљније је разрађена у члану 103. ЗУП-а. Ипак, тиме се не дира у право странке да и сама прибави такву исправу, уколико то жели. Њој орган неће ускратити право на прибављање и подношење исправе органу који води управни поступак уколико изјави да жели сама да прибави неопходну исправу. Дакле, тежећи остварењу принципа „добре управе” законодавац је терет прибављања чињеница и података о којима се води службена евиденција пребацио са странке на орган и на тај начин растеретио странку обавезе исходавања разноразних докумената од других органа, чиме

овере исправе, превоза до органа који води поступак, трошкови дангубе и сл.

У нашем, као и у упоредном праву основни принцип је да се управни (административни) поступци воде по праву органа који води поступак (*lex fori*). Но, то не искључује могућност да се у поступку укаже потреба за **коришћењем стране исправе**, односно исправе коју је издао надлежни орган неке стране земље. До тога долази онда када се у управном поступку појави неки елемент иностраности. ЗУП у члану 123. садржи правила и о томе. Према тим одредбама, стране исправе које имају доказну вредност јавне исправе у држави у којој су издате под условом узајамности имају доказну вредност као домаће јавне исправе, ако су прописано оверене. То могу да буду разна уверења о пребивалиштву, закљученом браку, разводу брака, уверење да на страни вереника нема брачних сметњи за закључење брака код нас (*certificat nulla ostae*) и слично.

Без детаљније анализе питања узајамности као услова за признање доказне вредности страних јавних исправа (о којој се врсти узајамности ради према начину настанка и према садржини), као и питања овере стране јавне исправе да би могла да буде употребље-

на пред нашим органом, само истичемо да, без сумње, може да се узме да узајамност са земљом из које потиче страна јавна исправа постоји уколико се и нашим јавним исправама признаје то својство (а с њим и доказна снага) у земљи у којој је исправа издата. У случају сумње у погледу тога да ли с неком земљом постоји узајамност, орган који води управни поступак може да затражи мишљење Министарства правде. Што се тиче саме овере, поступак је у великој мери поједностављен захваљујући томе што је наша земља потписница Хашке конвенције о укидању потребе легализације страних јавних исправа из 1961. године. Према одредбама те конвенције, довољно је да надлежни орган земље чланице Конвенције на јавној исправи (оригиналном документу) стави печат прописан одредбама Конвенције (*Apostille*) и тиме је поступак овере (легализације) завршен. У пракси је то врло значајно олакшање, имајући у виду да је број земаља чланица Конвенције око 100. У нашој земљи је за издавање потврде *Apostille* надлежан Основни суд за јавне исправе које су саставили, издали или оверили органи са седиштем на подручју тог суда. Уколико буде потребно, уз исправу састављену на страном језику прилаже се и оверени превод.

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавајемо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене уста-нове, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.800 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

Новине које се односе на закључивање уговора о зајму

Приликом уговарања зајма неретко се јављају злоупотребе, па је у циљу њиховог спречавања у децембру 2024. године усвојен Закон о допуни Закона о јавном бележничтву и Закон о изменама и допунама Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Дејан Обренић,
дипл. правник

Уговор о зајму у српском праву представља именовани уговор, који је одредбама Закона о облигационим односима дефинисан као уговор којим се једна страна (зајмодавац) обавезује да преда у својину другој страни (зајмопримцу) одређену количину новца или којих других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета. Прописано је да зајмопримац може да се обавезе да уз главницу дугује и камату, с тим што по уговорима у привреди зајмопримац дугује камату и ако она није уговорена. Дакле, из законске дефиниције уговора о зајму произлази да исти може да се односи како на новац тако и на друге заменљиве ствари, тако да исти може да буде са каматом или бескаматни, зависно од воље уговарача. Главна уговорна обавеза зајмодавца је да зајмопримцу преда уговором одређене ствари у уговорено време, а ако рок за предају није одређен, онда кад то зајмопримац затражи. У корелацији с том зајмодавчевом обавезом је главна обавеза зајмопримца да у уговореном року зајмодавцу врати исту количину ствари, исте врсте и квалитета.

Када је у питању зајам новца, закон препознаје могућност уговарања посебне врсте уговора о зајму – наменског зајма. Он је индиректно уређен кроз норме којима се прописује да онда када је уговором одређена сврха у коју зајмопримац може да употреби позај-

мљени новац, па га он употреби у неку другу сврху, зајмодавац може да изјави да раскида уговор.

Из наведених законских одредби може да се закључи да је уговор о зајму дефинисан на уопштен начин, као и да ЗОО оставља велики простор диспозицији странака да свој уговорни однос уреде на начин који њима највише одговара.

Ипак, и поред велике слободе уговарања која постоји у вези са уговорима о зајму, у пракси се тај уговор најчешће доживљава и манифестује кроз уговор о зајму новца. Управо из тог разлога приликом уговарања зајма неретко се јављају злоупотребе, нарочито када је у питању зајам новца с каматом. Злоупотребе се јављају у виду зеленашких послова, прекомерног оштећења, прања новца, квазибанкарских послова, прикривања токова и порекла новца, али и, генерално, у виду правних послова који су у супротности с прописима којима се уређује новчано пословање, било динарско било девизно, као и с прописима којима се уређује спречавање прања новца. Поменуте злоупотребе по интезитету крећу се од непоштених радњи којима се тангирају само приватни интереси уговарача, па све до кривичних дела. Посебну погодност за изигравање прописа кроз зајам представља чињеница да у закону није прописана обавезна форма за закључење уговора о зајму, тако да исти може да се закључи и усмено, иако је у пракси најчешћи случај његово закључивање у писменој форми, евентуално уз оверу потписа уговарача.

Наравно, потенцијалне опасности од злоупотреба уговора о зајму у правном систему нису остале непримећене од стране законодавца, па су у нашем праву бројни примери

Народне банке Србије на дан потврђивања (солемнизације). Императивном нормом предвиђено је да је јавни бележник који је потврдио (солемнизовао) наведени уговор о зајму новца дужан да оверен препис тог уговора одмах достави Управи за спречавање прања новца, преко регистра који развија и одржава Министарство правде. У тај регистар о уговорима о зајму новца јавни бележник дужан је да упише идентификационе податке о зајмодавцу и зајмопримцу (име и презиме, јединствени матични број грађана, адресу пребивалишта или боравишта), као и податке о износу зајма, року враћања и валути новца.

Том кратком допуном на списак правних послова за које је прописана обавезна форма јавнобележнички потврђене (солемнизоване) исправе додат је и уговор о зајму новца, али само онај закључен између физичких лица, и то када се врши зајам износа од 10.000 евра или више (наравно, у динарској противвредности). Истовремено је уведен електронски регистар таквих уговора, који води Управа за спречавање прања новца.

У њему се евидентирају сви битни подаци о таквом зајму.

Као разлог за наведене законске новине препознато је то да је већина поменутих трансакција између физичких лица невидљива за контролни апарат токова новца, тако да се исте успостављају зарад финансијске дисциплине и правне сигурности.

У пракси те законске измене значиће да сваки уговор о зајму у износу од 10.000 или више евра, закључен између физичких лица, мора јавнобележнички да се потврди (солемнизује), тако да тај уговор неће имати правно дејство ако је закључен у некој слабијој правној форми. С друге стране, на снази остају све остале правне норме којима је уређен уговор о зајму, које су претходно описане, па они уговори о зајму који се не закључују између физичких лица и чији предмет није зајам новца у износу од 10.000 евра или више не морају да буду јавнобележнички потврђени (солемнизовани), осим ако не садрже клаузулу извршности, већ могу да буду закључени чак и усмено.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблагоприятно плаћене јавне приходе и за неблагоприятно плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција *Моје каматне стоје*, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблагоприятно плаћене јавне приходе, на неблагоприятно плаћен царински дуг и неблагоприятно плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

Наставак и застој грађанских поступака – први део

Један од најчешћих случајева прекида и наставка поступка је због смрти странке, па је у првом делу текста акценат на том разлогу за примену процесноправног института наставак поступка, уз осврт и на случај наставка поступка прекинутог због потпуног лишења пословне способности, при чему је размотрено и питање достављања решења о прекиду и наставку поступка и питање доказивања ако су исправе с Косова.

Драгана Марчетић,
судија Апелационог суда у Београду
Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

Наставак поступка

Наставак поступка регулисан је чланом 225. ЗПП, којим је предвиђено да се поступак који је прекинут из разлога наведених у члану 222. т. 1)–5) истог закона наставља када наследник или старалац заоставштине, нови законски заступник, стечајни управник или правни следбеници правног лица преузму поступак или кад их суд на предлог противне стране позове да то учине (став 1). Ако је суд прекинуо поступак из разлога наведених у члану 223. тачка 1) наведеног закона, поступак ће да се настави кад се правоснажно оконча поступак пред судом или другим надлежним органом или ако суд нађе да више не постоје разлози да се чека на његово окончање (став 2). У случајевима из члана 222. тачке 6) и 7) и члана 223. тачка 2) тог закона прекинути поступак наставиће се кад престану разлози за прекид, на предлог странке (став 3). Рокови који су услед прекида поступка престали да теку почињу да теку за странку из почетка – од дана кад јој суд достави решење о настављању поступка (став 4).

Против решења којим се утврђује (члан 222) или одређује (члан 223) прекид поступка дозвољена је посебна жалба (чл. 226. ст. 1). Међутим, ставом 2. датог члана предвиђено је да, ако је суд на рочишту одбио предлог за

прекид поступка и одлучио да се поступак одмах настави, против тог решења није дозвољена посебна жалба.

У наставку су приказане поједине ситуације које се чешће јављају у пракси судова, као и гледишта судова о појединим спорним питањима у том домену.

Временско важење закона

Познато је да се тренутно на територији Србије примењују два Закона о парничном поступку (ЗПП): онај који је тренутно на снази („Сл. гласник РС” бр. 72/11 са изменама и допунама) и ЗПП („Сл. гласник РС” бр. 125/04 са изменама и допунама), који се примењује сходно чл. 506. став 1. ЗПП („Сл. гласник РС” бр. 72/11 са изменама и допунама). У следећем примеру из праксе представљен је однос та два закона.

Из образложења:

Ожалбеним решењем **настављен** је поступак у овој правној ствари. Према образложењу побдијаног решења првостепени суд је 12. 12. 2002. године донео решење о **прекиду поступка на захтев пуномоћника парничних странака, с обзиром на то да је у изгледу мирно решење спора**. Поднеском од 27. 3. 2018. године пуномоћник тужиоца поднео је предлог за наставка поступка с обзиром на то да је потребно да се поступак у овој парници мериторно оконча. Пуномоћник туженог противио се наставку поступка поднеском од 15. 5. 2018. године. Имајући у виду наве-

Достављање решења о прекиду и наставку поступка

Решење о прекиду поступка најчешће није могуће доставити наследницима, већ се доставља пуномоћнику преминуле странке и супротной страни. Наследницима се, по правилу, доставља решење о наставку поступка, па чињеница да им решење о прекиду поступка није достављено не мора да буде од утицаја на ваљаност решења о наставку.

Из образложења:

Ожалбеним решењем **настављен** је поступак у тој правној ствари. Према разлозима ожалбеног решења, првостепени суд је одлуку донео применом одредбе члана 217. став 1. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС” 125/04 и 111/09), сматрајући да су се стекли услови за наставак поступка. Поступак је прекинут због **смрти** туженог ББ решењем од 5. 3. 2021. године.

Према стању у списима предмета у оставинском поступку донето је решење Основног суда од 21. 9. 2012. године, којим су за наследнике иза пок. ББ оглашени ВВ, ГГ и ДД.

Жалбени наводи да овај поступак није требало да се настави јер им никада није **достављено решење о прекиду** поступка – неосновани су. У списима предмета постоји доказ да је извршена уредна достава решења о прекиду поступка **адвокату који је тада заступао правног претходника тужених** у складу с чл. 140. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС” др. 125/04 и 111/09).

(Решење Вишеј суда у Београду Гж др. 18749/22 од 24. 11. 2022)

Доказивање – исправе с Косова и наставак поступка

Из образложења:

Ожалбеним решењем **настављен** је поступак у овој правној ствари. Према датим разлозима првостепени суд је побијано решење донео применом одредбе чл. 225. Закона о парничном поступку, након што је пуномоћник тужиоца поднео од 8. 4. 2022. године предложио наставак поступка и означио као

тужиоца АА из Ђаковице, законског наследника пок. ББ. У прилогу је доставио **решење о наслеђивању нотара Републике Косово** АС од 2. 9. 2021. године с преводом сталног судског преводиоца за албански језик при Вишем суду у Новом Пазару од 25. 3. 2022. године, према коме је за наследника тужиоца оглашен АА.

Оваква одлука првостепеног суда не може да се прихвати јер је у првостепеном поступку учињена битна повреда повреда одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 1. Закона о парничном поступку, на шта се жалбом основано указује.

Решење о наслеђивању, донето од стране нотара АС од 2. 9. 2021. године, не може да се прихвати као доказ да је лице АА наследник пок. тужиоца. То решење је снабдевено грбом и печатом Републике Косово. Према Уставу Републике Србије, Косово и Метохија су саставни део територије Републике Србије, на којој се примењује јединствени правни поредак, уз универзалну примену закона на читавој територији Републике Србије и уз једнообразну употребу националних симбола. Наведено решење о наслеђивању није донето по поступку који је прописан Законом о ванпарничном поступку, нити је донето од стране суда нити јавног бележника именованог за територију Републике Србије, као ни од стране државе коју признаје Република Србија. То решење нема карактер јавне исправе јер није издато у прописаном облику од стране надлежног државног органа у границама његових овлашћења у смислу чл. 238. ЗПП. Како решење о наслеђивању не може да буде коришћено као доказ сходно чл. 238. и 239. ЗПП, побијано решење морало је да буде укинато.

(Решење Вишеј суда у Београду Гж др. 21163/22 од 11. 7. 2024)

У наставку текста, који ће бити објављен у следећем броју, теме ће бити:

- наставак поступка прекинутог због стецаја странке,
- наставак поступка прекинутог због претходног питања и
- застој поступка.

Делимичне измене и допуне Кривичног законика

Последњим изменама Кривичног законика измењен је члан 297. „Тешка дела против безбедности јавног саобраћаја”, а додата су и три нова члана који се односе на заштиту наставника, лекара и социјалних радника.

Никола Пантелић,
јавни тужилац у Вишем јавном
тужилаштву у Београду

Народна скупштина Републике Србије на Другој седници Другог редовног заседања у 2024. години усвојила је Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика. Тај предлог обухвата измену постојећег члана 297. и додавање нових чланова након члана 344а – чланова 344б, 344в и 344г. Након опсежне јавне расправе, која је била најинтензивнија у октобру 2024. године, Народна скупштина определила се само за те четири измене. Током предметне јавне расправе било је говора да ће Кривични законик бити драстично промењен. Међутим, до тога није дошло у потпуности, при чему су из Министарства правде истакли да се наставља рад на осталим изменама и допунама, као и спровођење расправе о другим евентуалним променама. Имајући у виду да је Србија већ годинама у поступку придруживања Европској унији, консултације са ЕУ неће ни у погледу преосталих измена изостати.

На иницијативу Удружења родитеља деце страдале у саобраћају промењен је и **допуњен члан 297. Кривичног законика**, који се односи на тешка дела против безбедности јавног саобраћаја. Повећање броја таквих кривичних дела довело је до потребе поштравања санкција како би се бар на тај начин утицало на свест грађана да поведу више рачуна о свом понашању у саобраћају. Повећање санкције не би требало да утиче само на возаче већ и на остале учеснике у саобраћају. То је друга измена наведеног члана (прва је била 2019. године), али прва која се односи на промену

дужине санкције, односно на њено поштравање. **Дакле, казне су следеће:**

- у ставу 1, уместо једне до осам година, сада две до десет година,
- у ставу 2, уместо две до дванаест година, сада је пет до петнаест година,
- у ставу 3, уместо до четири године, сада је од шест месеци до пет година, и
- у ставу 4, уместо једне до осам година, сада је две до десет година.

Како је већ наведено, број наведених дела у последње време се значајно повећао, а њихова последица често може да буде и смрт. Стога је таква интервенција била неопходна.

Поред измена члана 297, Кривични законик допуњен је с три нова члана који се односе на заштиту наставника, лекара и социјалних радника. Те допуне иницирали су представници струковних синдиката. Напади на просветне раднике су све учесталији. Према неким истраживањима нешто више од 16% наставника средњих школа претрпело је физичко насиље, а 78% вербално. Имајући све то у виду, измене и допуне Кривичног закона садрже следеће чланове:

„Напад на лице запослено у установи у области образовања и васпитања”

Члан 344б

(1) Ко нападне лице запослено у установи у области образовања и васпитања или члана његове породице, а у вези са пословима који се обављају у установи, казниће се затвором од три месеца до три године.

(2) Ако приликом извршења дела из става 1. овог члана учинилац нанесе лаку телесну повреду лицу запосленом у установи у области образовања и васпитања или члану његове породице или прети употребом

установи социјалне заштите или члану његове породице, у вези са пословима који се обављају у установи.

Све измене и допуне које су обухваћене наведеним изменама и допунама Кривичног законика имају за циљ да заштите основна права грађана, а пре свега право на живот и безбедност. **Оно што је приметно у вези са члановима 344д, 344в и 344г јесте да се, осим лица која су запослена у просветним, васпитним и социјалним установама, санкционишу и напади на чланове њихових породица у вези с послом који се обавља у установи.** До 2019. године Кривични законик штитио је чланове породице на предметни начин само када се радило о кривичном делу угрожавања лица под међународном заштитом из члана 392. КЗ. Међутим, допуном КЗ чланом 336в својевремено је проширена таква пракса на породице адвоката, а судећи по последњим измена, настављен је тренд

ширења заштитног објекта и у погледу других кривичних дела. Имајући у виду да многе категорије, тј. заштитни објекти у овом тренутку не предвиђају заштиту члана породице „у вези са послом који обавља заштитни објекат”, у будућности се могу очекивати измене које ће унификовати тај концепт на нивоу Кривичног законика.

Намера законодавца да се оштрије санкционишу напади на наставнике, лекаре и социјалне раднике произлази и из заштите имовине лица запослених у просветним, васпитним и социјалним установама. За оштећење њихове имовине у вези с послом који обављају забрањено је четири пута већом казном од забрањене казне за остале грађане. Док је за кривично дело уништење и оштећење туђе ствари, сходно члану 212. КЗ, забрањена новчана казна или затвор до шест месеци, по питању предметних кривичних дела законодавац је предвидео, као санкцију, новчану казну или казну затвора до две године.

Правне последице осуде

Предмет разматрања у овом тексту су правне последице осуде које су прописане за физичка лица (пунолетна, малолетна и учиниоце кривичних дела против полне слободе) и правна лица.

Доц. др Иван Д. Милић,
Универзитет у Новом Саду
Правни факултет у Новом Саду

Свако осуђено лице, према Кривичном законнику („Сл. гласник РС” бр. 85 од 6. октобра 2005, 88 од 14. октобра 2005 – исправка, 107 од 2. децембра 2005 – исправка, 72 од 3. септембра 2009, 111 од 29. децембра 2009, 121 од 24. децембра 2012, 104 од 27. новембра 2013, 108 од 10. октобра 2014, 94 од 24. новембра 2016, 35 од 21. маја 2019, 94 од 28. новембра 2024 – даље: КЗ), уписује се у ка-

знену евиденцију. Тај упис у КЕ има одређени правни значај. У појединим случајевима осуђени може да трпи и одређене правне последице осуде. Дакле, правне последице нису врста кривичне санкције и њих не изриче суд, већ наступају по сили закона. Према КЗ, само ако је изречена „тежа казна”, осуђени може да трпи и правне последице осуде. Међутим, у појединим случајевима за осуђеника су теже правне последице осуде него изречена казна.

Правна последица осуде за одређена кривична дела или на одређене казне може да буде престанак односно губитак одређених права или забрана стицања одређених права

или другим органима у предузећима или другим организацијама које послују државном имовином, односно организацијама којима је законом поверено вршење одређених јавних овлашћења (вид. члан 36. ЗОМУКД).

Године 2008. у Републици Србији донет је Закон о одговорности правних лица за кривична дела („Сл. гласник РС” бр. 97 од 27. октобра 2008 – даље: ЗООПЛКД). Њим су уређени услови одговорности правних лица за кривична дела, кривичне санкције које се могу изрећи правним лицима и правила поступка у којем се одлучује о одговорности правних лица, изрицању кривичних санкција, доношењу одлуке о рехабилитацији, престанку мере безбедности или правне последице осуде и извршењу судских одлука. У погледу правних последица осуда у ЗООПЛКД предвиђено је да осуда правног лица за одређено кривично дело може да има за правну последицу престанак односно губитак одређених права или забрану стицања одређених права. Правне последице могу да се предвиде само законом и наступају по сили закона којим су предвиђене.

Правне последице осуде које се односе на **престанак или губитак одређених права су:**

- 1) престанак вршења одређене делатности или послова;
- 2) губитак одређених дозвола, одобрења, концесија, субвенција или других облика подсти-

цаја који се дају одлуком државног органа или органа јединице локалне самоуправе.

Правне последице осуде које се састоје у **забрани стицања одређених права су:**

- 1) забрана вршења одређене делатности или послова;
- 2) забрана учешћа у поступку јавних набавки;
- 3) забрана учешћа у поступку приватизације привредних субјеката;
- 4) забрана стицања одређених дозвола, одобрења, концесија, субвенција или других облика подстицаја који се дају одлуком државног органа или органа јединице локалне самоуправе.

Правне последице осуде наступају на дан правоснажности пресуде којом је изречена новчана казна. Правне последице осуде које се састоје у **забрани** могу да се пропишу у трајању најдуже до десет година.

Свако правно лице уписује се у казнену евиденцију која је уређена ЗООПЛКД. Да ли трају правне последице осуде значајно је и због давања података из казнене евиденције, јер подаци из казнене евиденције на образложени захтев могу да се дају и државном органу или правном лицу ако **још трају правне последице осуде** или мере безбедности и ако за то постоји оправдани интерес заснован на закону. У ЗООПЛКД уређен је и поступак за престанак правних последица осуде.

Заштита забране дискриминације прекршајним санкцијама у Србији и Црној Гори

У овом тексту приказан је појам заштите забране дискриминације прекршајним санкцијама у Србији и Црној Гори.

Владимир Живанкић,
судија Прекршајног суда у
Кикинди

I. Појам дискриминације

Закони којима је уређена забрана дискриминације истог су назива и у Србији и у Црној Гори – Закон о забрани дискриминације. Об-

не оба закона, само што црногорски закон има постављено шире поље деловања јер се декларише за промоцију једнакости. Осим тога, Закон о забрани дискриминације Републике Црне Горе детаљнији је јер дефинише и посредну и непосредну дискриминацију, али и шта се све, мимо тога, сматра дискриминацијом. С друге стране, Закон о забрани дискриминације Републике Србије, поред дискриминисаних лица и групе лица, заштиту пружа и члановима њихових породица и њима блиским лицима.

3. Учиницац дискриминације

Претходно је већ констатовано да у Црној Гори учинилац дискриминације може да буде орган, правно или физичко лице (у казним одредбама одређено је да су то правно лице, одговорно лице у правном лицу, државном органу, органу државне управе, органу локалне самоуправе и органу локалне управе, предузетник и физичко лице), а у Србији свако ко може да поступа дискриминаторски (у казним одредбама одређено је да су то службено и одговорно лице у органу јавне власти, правно лице, одговорно лице у правном лицу или органу јавне власти, предузетник и физичко лице, с тим што се за одређене прекршаје тражи додатно својство власника или корисника објекта у јавној употреби).

4. Шта се и ко штити казним одредбама оба закона (сличности и разлике)

Заједничке вредности које се штите у оба закона свакако су у областима коришћења објекта и површина у јавној употреби, у пружању јавних услуга, рада, образовања и стручног оспособљавања, верске дискриминације (по

основу вере и уверења), пола, рода и родног идентитета, сексуалне оријентације, старосне доби, као и по основу здравственог стања, политичке или синдикалне припадности.

У Црној Гори посебно је истакнута и дискриминација при приступу добрима, услугама у јавном и приватном сектору и роби, по основу интерсексуалних карактеристика и припадности другој организацији – која није политичка или синдикална, као и у области васпитања. Такође, ту су и узнемиравање и сексуално узнемиравање, сегрегација, говор мржње и расна дискриминација. У Србији је пак посебно истакнута заштита деце од дискриминације.

Прекршаји који постоје само у једној, али не и у другој земљи су следећи:

- у Србији – службеног лица или одговорног лица у органу јавне власти ако поступи дискриминаторски у поступку заштите права лица пред судовима и органима јавне власти;
- у Црној Гори – правног лица, одговорног лица у правном лицу, државном органу, органу државне управе, органу локалне самоуправе и органу локалне управе, предузетника и физичког лица ако поднесе тужбу без писаног пристанка дискриминисаног лица или групе лица, одговорног лица у државном органу, органу државне управе и органу локалне управе, затим ако не води посебну евиденцију о поднетим пријавама, покренутим поступцима и донетим одлукама из своје надлежности у вези са дискриминацијом, као и ако податке из посебне евиденције не достави заштитнику/ци у законом прописаним роковима.

Поред тога, у Закону о забрани дискриминације Републике Црне Горе изричито су, као санкције, предвиђене и заштитне мере.

Радни однос на одређено време као модалитет флексибилног облика рада

„Противзаконито поступа ко чини оно што закон забрањује, а закон изиграва ко се држи слова закона, а изврше његов смисао“ (лат. *Contra legum fecit, quidd fecit quod lex prohibet, in fraudem vero qui salvis verbis legis eius circumvenit*) – Paulus d.1,3,29)

Радни однос на неодређено време, са становишта *de lege lata*, представља правило приликом заснивања радног односа, док би рад на одређено време требало да буде изузетак од тог правила, али досадашња пракса у примени тог радноправног института показује супротно, па је у наставку детаљно анализиран тај модалитет флексибилног облика рада.

Вера Кусовац

Уговор о раду, као уговор *sui generis*, има корене у грађанском праву, а супсидијерно се примењује и у радном праву (општи режим). Сагласно члану 30. став 1. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/05... 95/18 – аутентично тумачење – даље: Закон), радни однос закључују запослени и послодавац на неодређено или одређено време, пре ступања запосленог на рад, у писаном облику. Ако послодавац не закључи уговор о раду на начин из става 1. датог члана Закона, применом правне фикције, сматраће се да је запослени засновао радни однос на неодређено време.

Облигатни елементи уговора о раду прописани су чланом 33. Закона. Поред осталог, он мора да садржи врсту радног односа и време на које се заснива, као и основ за заснивање радног односа.

Осим општег режима радних односа, у наставку следи осврт на посебан режим радних односа према појединим посебним законима којима је уређен рад на одређено време.

Заснивање радног односа на одређено време

За заснивање радног односа у општем режиму радних односа релевантна су два момента:

- закључење писаног уговора о раду између послодавца и запосленог, и
- ступање запосленог на рад.

Запослени остварује права и обавезе на дан ступања на рад.

Сагласно члану 37. став 1. Закона, уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије трајање је унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба.

Сматра се да је запослени који пре ступања на рад није закључио уговор о раду с послодавцем засновао радни однос на неодређено време.

„Како тужена с тужиљом није закључила уговор о раду у складу с чланом 32. став 1. Закона о раду, сматра се да је засновала радни однос на неодређено време фикцијом ступања на рад, применом члана 32. став 2. наведеног закона” (Из Пресуде Вр-

запослени, односно представник синдиката чији је запослени члан, ако га запослени овласти, може да покрене спор пред надлежним судом у ком има положај странке. **Рок за покретање спора је материјалноправни и преклузивни рок и износи 60 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права.**

„[...] за подношење тужбе за утврђење да је радни однос на одређено време постао радни однос на неодређено време почиње да тече од дана достављања решења о отказу, односно фактичког престанка радног односа” (Из Пресуде Врховног касационог суда Рев 2. 2779/20 од 24. 3. 2022).

У смислу члана 438. Закона о парничном поступку, радни спорови решавају се по хитном поступку. Хитност решавања радних спорова код нас види се, поред осталог, и по броју захтева и предлога за суђење у разумном року (уставна жалба).

Радни однос на неодређено време, са становишта *de lege lata*, представља правило приликом заснивања радног односа, док би рад на одређено време требало да буде изузетак од тог правила. Досадашња пракса у примени тог радноправног института показује управо супротно. Лица која раде у неком од модалитета рада ван радног односа, у смислу одредби чланова 197–202. Закона, немају статус запосленог лица и не уживају заштиту повређених права као запослени. Због правне природе спорова који настају из рада ван радног односа, при чему су то грађанскоправни а не радни спорови, на њих се примењују опште одредбе Закона о парничном поступку. На поменута лице не примењују се многи други закони (Закон о инспекцијском надзору, Закон о забрани дискриминације, Закон о мирном решавању радних спорова, Закон о посредовању и медијацији др.).

Од 2014. године, када је измењен Закон, укупан број запослених на одређено време повећан је за 49%. У Републици Србији нема званичне статистике о запосленима на одређено време.

Страни инвеститори који добијају субвенције од државе обавезују се да са будућим запосленима заснују радни однос на неодређено време. У осталим привредним субјектима широм Србије највећи број заснивања радног односа је на одређено време или кроз рад ван радног односа.

Са становишта послодавца, заснивање радног односа на одређено време јача његову уцењивачку позицију, коју често прати и економска исплативост (нема обавезу да запосленом на одређено време којем је престао радни однос исплати отпремнину, комбинује радни однос на одређено време и рад по уговору о обављању привремених и повремених послова, запослени се не усуђују да затраже правну заштиту код екстерних органа и др.).

Република Србија још није потписала Опциони протокол (уз ратификовани Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима), који је ступио на снагу 5. маја 2013. године. У нашем окружењу потписале су га и ратификовале Босна и Херцеговина и Црна Гора.

Полазећи од броја парница из радних односа и оптерећености судија (258 предмета), као и времена просечног трајања радног спора (око пет година), намеће се потреба што веће примене Закона о мирном решавању радних спорова. Решење арбитра којим је окончан поступак на основу споразума страна у спору, у ком је арбитар одлучио о предмету спора, има снагу извршне исправе.

Достојанство запослених на раду је уставна категорија и чине га следеће компоненте: запошљавање, радничка права која се односе на запошљавање, социјална заштита и социјални дијалог. При томе је флексибилни начин заснивања радног односа прва компонента достојанственог рада и највише је заступљен у развијеним привредама Европе и света.

Ценећи досадашњу праксу у примени наведеног модалитета флексибилног рада код нас од стране једног броја послодавца, упитно је да ли смо за сада успели у остварењу прве компоненте достојанственог рада или је уцењивачка позиција послодавца и даље несумњива.

Организовање наставе за ученике на дужем кућном и болничком лечењу

У тексту је анализирана специфичност спровођења васпитно-образовног рада деце која због здравственог стања нису у могућности да похађају наставу у школи, с акцентом на теоријском аспекту и историјату, али и на (под)законској регулативи.

Др Душан Рајаковић,
спец. менаџмента
здравствених установа

Теоријска разматрања и социјални моменат

Некада здравствени проблем не може да се реши амбулантним прегледом, већ захтева дужи период лечења, које може да буде стационарно (болничко) или лечење у кућним условима. Док су деца хоспитализована, потребно је обезбедити да се не осете искљученом из породице и друштва којем припадају. Током дужег одсуства из школе услед здравствених проблема деца имају организовану наставу која се изводи према наставном плану и програму какав је у редовним школама, док је начин наставе прилагођен здравственим потребама пацијента и његовом узрасту. Специфичне потребе за подршком које имају деца која су на болничком лечењу указују на разноврсне улоге које настава може да има током тог периода. Стога посебно значајно постаје питање у којој мери настава успева да одговори на потребе деце у болничком окружењу.

Настава у болничким условима може да се перципира као део модела социјалне инклузије који представља процес прилагођавања институционалног система посебним потребама појединца, самим тим и детета с потребом за додатном подршком. То је значајна перспектива када се говори о настави у болничком окружењу јер указује на неопходност обезбеђивања осећаја прихваћености, компетентности и аутономије деце која

су стационарирана дуже време у болници кроз различите активности, укључујући и наставу.

Васпитно-образовни процес одвија се као скуп акција. То је процес који прераста у филозофију образовања, што је неопходно када је у питању настава која се одржава у болницама. Социјално-инклузивни модел промовише непостојање дискриминације индивидуа јер се разликују по неком својству од већине људи у заједници, затим једнакост у приликама за учење и развој, уз уважавање универзалних људских потреба, као и сагледавање посебних потреба као путева задовољавања универзалних потреба сваког члана заједнице током читавог живота, па самим тим и током школског доба. То је изузетно важно применити у настави организованој за децу која се налазе на лечењу у болници, јер је важно да се осете делом своје друштвене заједнице и да болничко лечење не чини да буду изопштени из ње.

Када је реч о образовно-васпитном раду, он обухвата и односи се како на предшколску тако и на децу школског узраста. Имајући у виду разлике у старосним категоријама, зрелости и потребама, али и у специфичностима плана и програма, у наставку текста акценат је на деци школског узраста, док ће анализа васпитно-образовног рада са децом предшколског узраста на болничком лечењу бити тема једног од наредних бројева овог часописа.

Историјат развоја наставе у болничким условима

Током времена идеја наставе у болницама добијала је све већи број присталица међу здравственим и просветним радницима

је нагласити да школа није само место когнитивног већ и социјалног развоја. Деца у болници ускраћена су за низ појединости, почев од интерактивне наставе, паметних табли, приказивања наставних садржаја помоћу дигиталних медија, до вршњачке подршке и других аспеката који су се показали делотворним за учење. Једна од функција наставе у стационарним здравственим установама јесте њена компензаторна улога. То значи да током наставе у болници ученици добијају оцене, прате градиво редовне школе и иду у корак са својом школом не пропуштајући ништа од градива. Наставом у болници ученицима је олакшан трансфер у „нормално” окружење и матичну школу, континуирано присуствовање настави и редовно праћење школског програма, што је олакшавајућа околност јер им омогућава да са вршњацима наставе рад у матичној школи. Подстицање сарадње и одржавање веза са школском установом у коју је дете уписано ствара прилике за узајамно информисање о догађајима у школи и организовање заједничких активности (посете,

видео-снимци, онлајн-комуникација и сл.) у мери која обезбеђује поштовање најбољег интереса детета на болничком лечењу.

Препоруке за унапређење наставе у болничким условима могу да се односе на обогаћивање простора у болницама у ком се одвија настава, на пример дечјим продукцијама и дидактичким средствима. Ту је и осмишљавање и конципирање радионица у којима ће наставник испланирати начин рада уз ангажовање свих оних ученика који желе да партиципирају у радионици. Циљ радионице био би испуњење слободног времена за ученике корисним активностима, подстицање психо-моторног развоја, развијање комуникацијских вештина и унапређење целокупног развоја. Тако болница не би била само лечилиште већ и место у ком, поред унапређења здравственог стања, ученици могу да побољшају своја знања, стекну нова искуства и побољшају интеракцију са наставним особљем, схватајући да је наставник особа која, поред знања, с њима дели себе, чинећи да се његовим присуством у болници осете боље.

Нова опција у оквиру нашег електронског издања Прописи.НЕТ

PROPISI.NET | ING-PRO ISSN 1620-4880

Моје фасцикле

МОЈЕ ФАСЦИКЛЕ:

- Фасцикла за важну тему!
- Фасцикла за сваки предмет!
- Фасцикла за сваког клијента!

Издвојено у мојој фасцикли

Прва фасцикла

Кликом на издвојите документе (чланке, прописе, правна мишљења, судску праксу, стручне коментаре, образце и уговоре) битне за ваше пословање, како бисте их прикупили на једном месту, у оквиру нове опције „Моје фасцикле”, где им након тога приступате једним кликом.

Уз издвојени документ можете да забележите :

- кључну мисао из чланка, прописа, службеног мишљења, судске пресуде, коментара;
- тумачење прописа, појединог члана прописа, одређеног спорног питања;
- напомену о повезаним прописима са издвојеним документом који су од важности за вас;
- свој коментар или запажање;
- личну напомену за ког клијента је документ битан;
- напомену за који судски, управни или други поступак је документ битан и сл.

Замените стикере, налепнице и белешке разбацане на више места Мојим фасциклама!

Детаљне информације пронађите у оквиру Корисничког упутства, које је доступно у оквиру издања, или контактирајте колеге из Службе промоције и продаје.

Имате питање?

Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Право на доделу поклона за Нову годину и Божић за децу запослених према ПКУ за здравствене установе

П: Чланом 105. став 5. Поседној колективној уговора за здравствене установе прописано је да „деци запослених до 15 година старости припада право на приодан поклон за Нову годину – новчана честитка у вредности до неопорезивог износа који је предвиђен законом којим се уређује порез на доходак грађана, у складу са одлуком директора здравствене установе, а уз прелиминарно прибављено мишљење репрезентативног синдиката у установи, који припада репрезентативном синдикату у делатности здравствене установе у Републици Србији”. Да ли то значи да је здравствена установа у обавези да обезбеди деци запослених до 15 година старости приодан поклон за Нову годину?

О: Право на доделу поклона за Нову годину и Божић за децу запослених у државним органима, јавним службама и органима јединица локалне самоуправе може да се оствари ако су средства за ту сврху планирана у буџету. Наведено је истакнуто зато што су буџетска средства за те намене под стриктним законском контролом. Наиме, према члану 17. став 1. Закона о буџету Републике Србије за 2024. годину („Сл. гласник РС” бр. 92/2023 и 79/2024), неће се вршити обрачун и исплата поклона у новцу, божићних, годишњих и других врста награда и бонуса, као и других примања из члана 120. став 1. тачка 4) Закона о раду, предвиђених посебним и појединачним колективним уговорима, и другим

актима, за директне и индиректне кориснике буџетских средстава Републике Србије и кориснике средстава организација за обавезно социјално осигурање – осим јубиларних награда за запослене и новчаних честитки за децу запослених.

Као што се види, у буџетској 2024. години здравствене установе могу да исплате новчане честитке за децу запослених уз услов да су за те намене средства планирана у буџету. Та исплата врши се у складу с чланом 104. ПКУ за здравство – деци запослених до 15 година старости припада право на приодан поклон за Нову годину – новчану честитку у вредности до неопорезивог износа који је предвиђен законом којим се уређује порез на доходак грађана, у складу са одлуком директора здравствене установе, а уз прелиминарно прибављено мишљење репрезентативног синдиката у установи, који припада репрезентативном синдикату у делатности здравствене заштите становништва у Републици Србији. Наравно, ради се о средствима која обезбеђује установа, као послодавац, из буџетских средстава, јер се наведена одредба ПКУ не односи на средства синдиката.

Из дате одредбе ПКУ не произлази обавеза послодавца да обезбеди новчане честитке деци запослених јер формулација „деци запослених припада право” није иста као формулација „послодавац је дужан да запосленом”, каква је наведена у ставу 1. члана 104, односно та формулација не значи да постоји обавеза послодавца. Према томе, сматрамо да установа, ако има планирана средства и потребне одлуке директора и синдиката, може да исплати новчане честитке деци запослених, али таква исплата није њена изричита обавеза као послодавца.

одговарајући ајројријацији која им је одобрена за њу намену у њој буџетској години.

■ Члан 54. став 6. Закона о буџетском систему: *Изузетно од става 1. овог члана, корисници из њој става моју преузетии обавезе њо уговорима који, због природе расхода, захтевају плаћање у више година, њод условом да њре њокрепиања њоспуйка јавне надавке имају обезбеђен део средстава за обавезе које доспевају у њој буџетској години, као и да њридаве њисану сагласности Министарства, локалној ортана управе надлежној за финансије, односно ујравној одбора ортанизације за обавезно социјално осигурање за обавезе које ће доспевајии и бијии укључене у финансијски њлан за наредне две године.*

■ Члан 7. Уредбе о критеријумима за утврђивање природе расхода и условима и начину прибављања сагласности за закључивање

одређених уговора који, због природе расхода, захтевају плаћање у више година: *Прибављању сагласности њо одредбама ове уредбе не њодлежу уговори који се закључују на 12 месеци и краће, а чије се плаћање реализује у две буџетске године, с њим њио њре њокрепиања њоспуйка јавне надавке, односно уговарања за надавке на које се не њринеује закон којим се уређују јавне надавке, мора да буде обезбеђен део средстава за обавезе које доспевају у њекућој буџетској години.*

Модел уговора из става 1. овог члана, као обавезни елементи конкурсне документације која се њрийрема у њоспуйку јавне надавке, мора садржати одредбу да ће обавезе које доспевају у наредној буџетској години бијии реализоване највише до износа средстава која ће им за њу намену бијии одобрена у њој буџетској години.

Календар важења њравних акања

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	„Сл. гласник РС” број	Датум примене
Закон о изменама и допунама Закона о играма на срећу	94/2024	примењује се од 6. 1. 2025.
Правилник о параметрима квалитета јавно доступних електронских комуникационих услуга	82/2024	примењује се од 20. 1. 2025.

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постигао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

СМС поруке претње са становишта форензичке лингвистике

Дигиталне технологије умногоме су унапредиле свакодневни живот људи, али су истовремено омогућиле појаву нових опасности. Једна од њих су претње, које могу да буду упућене СМС порукама, мејловима, на друштвеним мрежама с лажних профила и слично. У том домену и форензичари лингвисти дају свој допринос, уз сарадњу са истражитељима сајбер криминала како би резултати били потпунији.

Сарадња лингвиста и стручњака за сајбер криминал

Дефиниција и методе форензичке лингвистике представљени су у овој рубрици у више наврата. Знајући то, а ако се узме да се сајбер криминал у великој мери ослања на комуникацију засновану на тексту, у ствари већина облика злостављања на мрежи манифестује се текстуално, јасно је у каквој и коликој су спреси ове две дисциплине. Живот се практично преселио на друштвене мреже, што аутоматски значи појаву нових простора за раст и развој свакодневних активности, па и, нажалост, криминала. То су простори и где се проналазе и прикупљају докази, односно подаци о људима и догађајима. Дакле, да би форензичар лингвиста анализирао смисао и значење неке поруке, након чега утврђује да ли је и у којој мери она претећа, потребно је да ту поруку стручњак за сајбер криминал лоцира и сачува, уз идентитет онога ко је сачинио. Многи случајеви показали су да лингвисти могу да допринесу развоју система које је могуће у пракси примењивати у

случајевима криминала на мрежи, односно у дигиталном свету.

Врсте претећих порука

Писање порука руком доста је олакшавало процес утврђивања ауторства форензичким лингвистима јер, осим покрета руку, који су ипак под лупом графолога, могли су приметити многе друге показатеље особина личности. Одабир речи, на пример специфичних дијалекатских облика, затим једноставне или сувише сложене синтаксичке конструкције, као и погрешно написане речи – случајно или намерно, показивале су стручњаку ког узраста, пола, расе или нивоа образовања је аутор поруке. Нове технологије уклониле су лични печат који се тиче начина писања, што је, опет понављамо, задатак графологије, али су остали елементи остали, као и њихов допринос већој анонимности, када на сцену ступају стручњаци за сајбер криминал.

У суштини, по питању да ли је нека порука права претња, преувеличано (хиперболиса-

гирала извршење кривичног дела, па налази да је правилан став првостепеног суда да докази изведени пред првостепеним судом нису довољни за закључак суда да је управо окривљена извршилац предметног кривичног дела. Апелациони суд налази да је од значаја истаћи да је одредбом члана 152. став 3. ЗКП прописано да се претресање уређаја за аутоматску обраду података и опреме на којој се чувају или се могу чувати електронски записи предузима на основу наредбе суда и по потреби уз помоћ стручног лица. Одредбом члана 155. ЗКП, поред осталог, прописано је да, на образложени захтев јавног тужиоца, претресање наређује суд и шта садржи наредба о претресању.

У конкретном случају из списка предмета произлази да је првостепени суд извео доказ вршењем увида у криминалистичко-техничку документацију ПУ Пожаревац, ПС Кучево од 26. 3. 2015. године, сачињену од криминалистичког техничара ПС Кучево, при чему је у том извештају наведена текстуална садржина спорних порука упућених оштећеном ББ, односно извршено је фотографисање истих из мобилног телефона оштећеног, да би затим исте биле достављене Основном јавном тужилаштву у Пожаревцу.

Имајући у виду цитиране законске одредбе и наведене радње предузете од стране криминалистичког техничара ПС Кучево, Апелациони суд је мишљења да се у доказном поступку није могла користити као доказ наведена криминалистичко-техничка документација полицијске станице, односно извод из комуникације путем СМС порука, зато што је иста сачињена без наредбе суда, супротно одредби члана 152. став 3. ЗКП, која изричито прописује да се претресање уређаја за аутоматску обраду података, у које уређаје без сумње, према ставу овог суда, спада и мобилни телефон, предузима на основу наредбе суда. Стога је у конкретном случају реч о незаконитом доказу, који не може да се користи у кривичном поступку.

5) Кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ свршено је када

је претњом створен осећај угрожености код лица којем се прети – **из Пресуде Врховног касационог суда Кзз. 768/19 од 11. 9. 2019. године.**

У образложењу те пресуде наведено је да кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 1. Кривичног законика чини лице које угрози сигурност неког лица претњом да ће напасти на живот или тело тог лица или њему блиског лица. Предметно кривично дело је свршено када је претњом створен осећај угрожености код лица којем се прети. При томе је за постојање дела битно да се ради о озбиљној претњи која код пасивног субјекта изазива неспокојство, узнемирење или страх за живот и телесни интегритет.

Имајући у виду цитирани законски опис бића кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ, то и по налажењу овог суда, из чињеничног описа кривичног дела у изреци првостепене пресуде јасно и недвосмислено произлази да се у описаним радњама окривљене АА стичу сва законска обележја кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ, за коју је оглашена кривом и осуђена, па су стога супротни наводи браниоца окривљене којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачке 1) и 2) ЗКП – оцењени као неосновани. Наиме, по налажењу Врховног касационог суда, из изреке првостепене пресуде јасно произлази да је у конкретном случају реч о претњи (претњи да ће напасти на живот и тело) а не опомени, упућеној одређеном лицу (оштећеној ББ), која је оштећеној проузроковала забрањену последицу која се огледа у стварању угрожености сигурности код оштећене, с тим што је без утицаја то да ли је претња упућена непосредно или посредно, тј. СМС поруком. Стога, по налажењу овог суда, супротно наводима захтева за заштиту законитости браниоца окривљене, дело за које је окривљена оглашена кривом, како је то описано у изреци првостепене пресуде, садржи сва законска обележја бића кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...“ бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом Међународног дана заштите података

Како је дигитално доба донело нове ризике, тако је овај текст посвећен оним ризицима који настају услед слободне размене информација, због чега је и установљен Међународни дан заштите података о личности.

Свака страница на интернету коју отвори-мо пред нас постави захтев да се улогујемо, оставимо мејл, понекад и број телефона, али и да прихватимо чувене „колачиће“ (енг. *cookies*). Ако нам је укључена локација на телефону, сваки наш корак је забележен. У многим установама у обавези смо да попу-нимо формуларе у које уносимо своје најосновније, али и кључне податке за идентитет и живот. Продавнице у којима купујемо врло често нуде картице верности, које најмање омогућују попусте, а много више од тога бележење наших потрошачких навика. Након свега тога, изненади нас рекламни материјал на мејловима или „Виберу“ или обавештења о новим акцијама које нисмо тражили. Зову нас кол-центри на које нисмо рачунали. Уз то, градови су пуни камера и тешко да постоји неки кутак који није под надзором. Развој технологија у ствари је усложио количину података који постају доступни свима.

Наравно да је проток информација неопходан, да од тога зависе многи процеси, али исто тако и владе и појединци треба да буду свесни свих опасности које по приватност и независност настају. „Стављање података у средиште развоја индустрије и управљања друштвима захтева подизање на висок ниво

како система информационе безбедности тако и система заштите фундаменталних права грађана. Поред техничких и информатичких аспеката безбедности прикупљених података изузетно је важно стварање комплексног и делотворног правног система заштите података о личности.”¹

Фото: АИ

¹ „Основи права заштите података о личности”, Стефан Андоновић и Драган Прља, Институт за упоредно право, Београд 2020, стр. 7.

цијом. Осим тога, истим законом уређени су услови за прикупљање и обраду података о личности, права лица и заштита права лица чији се подаци прикупљају и обрађују, ограничења заштите података о личности, поступак пред надлежним органом за заштиту података о личности, обезбеђење података, евиденција, изношење података из Србије и надзор над извршењем његових одредби. Доношењем таквог закона Србија је добила системски уређену област заштите података која је уређена по угледу на правне системе држава ЕУ. Убрзо се дошло до става да има простора за његово унапређење, поготово када се узму у обзир чињенице до којих је **Повереник у свом раду током прве године примене закона дошао: „Око 350.000 субјеката јавног и приватног сектора баве се обрадом података о личности. Већина тих субјеката има по неколико збирки или база података о личности и укупан број евиденција се процењује на преко милион. Ове евиденције обухватају евиденције државних органа, установа пензијског и здравственог осигурања, образовања, социјалне заштите, банкарског система, комуналних служби, удружења грађана, као и обраду података путем видео-надзора на јавним местима, пословним и стамбеним објектима и др. За многе од тих обрада података не постоји изричит законски основ, односно сагласност лица или законом није уређена сврха и обим података који се обрађују, трајање и др, а у многим од ових случајева се ради о обради нарочито осетљивих података, као што су подаци о лечењу, социјалном статусу и др.”**

10) Петогодишње полемике између законодавца, Повереника и представника цивилног сектора, уз бројне амандмане, довеле су до тога да Народна скупштина Србије 2018. године усвоји нов **Закон о заштити података о личности** („Сл. гласник РС” бр. 87/2018 од 13. 11. 2018), чија је примена започела у августу 2019. године. Поменути закон сачињен је по угледу на Општу уредбу ЕУ, са свим институтима који су у њој предвиђени. Према законској дефиницији, податак о личности представља „сваки податак који се односи на физичко лице чији је идентитет одређен или одредив, непосредно или посредно, посебно

на основу ознаке идентитета, као што је име и идентификациони број, података о локацији, идентификатора у електронским комуникационим мрежама или једног, односно више обележја његовог физичког, физиолошког, генетског, менталног, економског, културног и друштвеног идентитета”. Уведени су и нови институти, попут лица за заштиту података, кодекса поступања, посебних права грађана у вези са подацима о личности, обавеза руковолаца и обрађивача и други. И у погледу овог закона појавиле су се дилеме које се тичу домета његове примене. За детаљније разматрање неопходно је да постоји управна и судска пракса као теоријски допринос указивању на могуће правце примене, а није тако. Његове мањкавости огледају се и у томе што није уређен видео-надзор, прописане су релативно ниске санкције. Ипак, њим је по први пут у историји Србије створена права подлога за развој целокупног правног система у области заштите података о личности.

Закључак

Како је, судећи по интересовању међународних институција, јасно да подаци, односно информације постају пресудни за пословање и постојање, и установе, и владе, и појединци морају се константно бавити ризицима који из такве поставке произлазе, посебно пазећи на питање да ли је то савремени свет само пронашао нову валуту којом ће да влада, али без истинске спознаје и разумевања. Чини се да у трци за информацијама све држе скролујемо и све мање видимо, па ћемо се вероватно питати као велики британски песник Т. С. Елиот некада: „Где је живот који смо изгубили живећи? Где је мудрост коју смо изгубили у знању? Где је знање које смо изгубили у информацијама?”

Богата пракса Повереника за заштиту података о личности доступна је свим нашим корисницима на сајту **ПРОПИСИ. НЕТ**, у делу „**Правна мишљења**”, па овде неће бити посебно представљена.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЋУ ДВА БРОЈА...

РАДНИ ОДНОСИ

- Уредба о изменама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Сл. гласник РС” бр. 101/2024 од 20. 12. 2024)
- Закључак о препоруци послодавцима у Републици Србији да омогуће запосленима да не раде на Бадњи дан („Сл. гласник РС” бр. 101/2024 од 20. 12. 2024)
- Уредба о накнади трошкова полицијских службеника („Сл. гласник РС” бр. 101/2024 од 20. 12. 2024)
- Посебан колективни уговор за јавна предузећа у комуналној и стамбеној делатности града Београда („Сл. гласник РС” бр. 102/2024 од 23. 12. 2024)

БУЏЕТСКИ СИСТЕМ

- Закон о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 94/2024 од 28. 11. 2024)
- Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2023. годину („Сл. гласник РС” бр. 94/2024 од 28. 11. 2024)
- Закон о буџету Републике Србије за 2025. годину („Сл. гласник РС” бр. 94/2024 од 28. 11. 2024)
- Правилник о измени Правилника о систему извршења буџета Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 95/2024 од 29. 11. 2024)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о јединственој тарифи по којој се наплаћују накнаде за услуге које врши Управа за трезор („Сл. гласник РС” бр. 101/2024 од 20. 12. 2024)
- Уредба о измени Уредбе о примени Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор („Сл. гласник РС” бр. 101/2024 од 20. 12. 2024)
- Правилник о Списку корисника јавних средстава („Сл. гласник РС” бр. 102/2024 од 24. 12. 2024)
- Правилник о извршењу буџета („Сл. гласник РС” бр. 102/2024 од 24. 12. 2024)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о начину утврђивања и евидентирања корисника јавних средстава и о условима и начину за отварање и укидање подрачуна консолидованог рачуна трезора код Управе за трезор („Сл. гласник РС” бр. 102/2024 од 24. 12. 2024)

■ Правилник о начину и поступку обављања платног промета у оквиру консолидованог рачуна трезора („Сл. гласник РС” бр. 102/2024 од 24. 12. 2024)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о плану подрачуна консолидованог рачуна трезора („Сл. гласник РС” бр. 102/2024 од 24. 12. 2024)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем („Сл. гласник РС” бр. 105/2024 од 26. 12. 2024)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна („Сл. гласник РС” бр. 105/2024 од 26. 12. 2024)

ЗДРАВСТВО

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о Номенклатури здравствених услуга на примарном нивоу здравствене заштите („Сл. гласник РС” бр. 95/2024 од 29. 11. 2024)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о клиничком испитивању лекова у хуманој медицини („Сл. гласник РС” бр. 97/2024 од 6. 12. 2024)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања („Сл. гласник РС” бр. 98/2024 од 11. 12. 2024)

■ Уредба о изменама и допунама Уредбе о Плану мреже здравствених установа („Сл. гласник РС” бр. 101/2024 од 20. 12. 2024)

■ Правилник о измени Правилника о обрасцу и садржини лекарског рецепта, начину издавања и прописивања лекова („Сл. гласник РС” бр. 101/2024 од 20. 12. 2024)

Преглед прописа...

- Закон о измени Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС” бр. 94/2024 од 28. 11. 2024)
- Закон о услугама („Сл. гласник РС” бр. 94/2024 од 28. 11. 2024)
- Закон о изменама и допунама Закона о јавној својини („Сл. гласник РС” бр. 94/2024 од 28. 11. 2024)
- Закон о изменама и допунама Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење („Сл. гласник РС” бр. 94/2024 од 28. 11. 2024)
- Правилник о допуни Правилника о спорским гранама од посебног значаја за Републику Србију („Сл. гласник РС” бр. 95/2024 од 29. 11. 2024)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу Регистра финансијских извештаја („Сл. гласник РС” бр. 97/2024 од 6. 12. 2024)
- Правилник о условима и начину продаје услуга од стране туристичких агенција посредством интернета („Сл. гласник РС” бр. 97/2024 од 6. 12. 2024)
- Правилник о начину успостављања и садржини Јединственог информационог система за спровођење и праћење суфинансирања пројекта у области јавног информисања („Сл. гласник РС” бр. 97/2024 од 6. 12. 2024)
- Уредба о начину обављања послова безбедности Министарства спољних послова („Сл. гласник РС” бр. 99/2024 од 13. 12. 2024)
- Уредба о допуни Уредбе о раду и мрежи радарских центара у систему одбране од града и утврђивању локације радарских центара и заштитних зона тих центара, као и врстама ограничења која се могу увести у заштитним зонама („Сл. гласник РС” бр. 99/2024 од 13. 12. 2024)
- Одлука о привременом квантитативном ограничењу извоза отпада од гвожђа и челика („Сл. гласник РС” бр. 101/2024 од 20. 12. 2024)
- Уредба о условима, висини, обухвату корисника пензија и динамици исплате новчаног износа као увећања уз пензију („Сл. гласник РС” бр. 101/2024 од 20. 12. 2024)
- Уредба о изменама Уредбе о поступку и начину на који законити ималац акција Акционарског фонда даје налог брокеру за прву продају акција („Сл. гласник РС” бр. 101/2024 од 20. 12. 2024)
- Правилник о измени Правилника са списком српских стандарда којима су преузети хармонизовани стандарди који се примењују у складу са законом којим се уређују грађевински производи и списком донетих српских докумената за оцењивање („Сл. гласник РС” бр. 101/2024 од 20. 12. 2024)
- Правилник о Листи забрањених допинг средстава („Сл. гласник РС” бр. 102/2024 од 24. 12. 2024)
- Одлука о висини, начину и роковима плаћања јединствене чланарине и финансирању Привредне коморе Србије у 2025. години („Сл. гласник РС” бр. 102/2024 од 24. 12. 2024)
- Кодекс етичке праксе у оглашавању трговаца прехрамбеним производима на велико и мало („Сл. гласник РС” бр. 102/2024 од 24. 12. 2024)
- Правилник о методама узорковања и испитивања хране ради утврђивања присуства и нивоа одређених контаминената („Сл. гласник РС” бр. 102/2024 од 24. 12. 2024)
- Правилник о Централизованог бази капиталних пројеката („Сл. гласник РС” бр. 104/2024 од 25. 12. 2024)
- Правилник о врстама посебних услуга дипломатско-конзуларних представништава, износу трошкова за посебне услуге и начину евидентирања прихода по основу наплаћених конзуларних такси („Сл. гласник РС” бр. 104/2024 од 25. 12. 2024)
- Решење о номиналним износима новчане социјалне помоћи („Сл. гласник РС” бр. 104/2024 од 25. 12. 2024)
- Правилник о раду и поступању Службе за пружање подршке и помоћи оштећенима и сведоцима и контакт тачке за информисање оштећених и сведока („Сл. гласник РС” бр. 104/2024 од 25. 12. 2024)
- Правилник о прегледима лифтова у употреби („Сл. гласник РС” бр. 105/2024 од 26. 12. 2024)

... донетих између два броја

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис: САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед